

ОБВИТЕЛЬНО ЗАКЛУЧЕЊЕЛӨН ПРОДОЛЖЕЊЕ

кодбе вескөдөмә Германиялы да Япониялы вескыд отсбг выль, — менам вредительскөй ужлөн характерыс урчтылыс нөшта СССР-ын..... посолдас г. Н. да г. Н индөддасдн, коджаскөд та сертн итөдөс ворсис ыжыд рол, сы всна, мы меным ковмылис руководствутчыны ужын најб конкретнөй индөддасдн.

„Тухачевскйкөд да Рыковкөд контакт лөсөдөм бөрын, ме жүбртн первоислы Креетинскй пыр, а бөрйислы личнө вредительскөй уж куза Троцкйлөн дйректыва ылыс, і кыкнаныс најб ошкисны тајб ужсө мебн нубөдөм. (том 6, ф. л. 49).

„П р а в о-троцкйстскөй блок“ индөддас сертн, мыжалана Шарангович паскөдөс вредительство БССР-са вичму овмөсын да промышленностын.

Германскөй шпйон мыждана Чернов германскөй разведчик „Берлинер—Тагеблатт“ газетса корреспондент Шеферкөд аслас преступнөй итөддас ылыс да вичму овмөс жүкөнн аслас вредительскөй уж ылыс висталис ташөм тор:

„Кор ме вујі заготовкajas комитет уж выль, секи Шефер, немецасан оетис меным заданйе—вредительскөй дөјателност нубдны заготовкajas комитет вьдөд, торјанн мобилзацияннөй запасјас жүкөнн.

Вредительство куза разведкалөн заданйејасыс өтлаолисны индөддаскөд, кодјасдөс ме, кыз правөјјаслөн организацијаса шлен, боставлис Рыковөн. Сымнн ыжыджык даслундн ме боставли најбс олдөм пөртөм выль.“

(т. 8, ф. л. 98 оборот. 25).

Ыжыд подрывнөй вредительскөй дөјателност вичму овмөс жүкөнн следствйебн ердөдөмаі Узбекистан куза, көнн орудујтисны националистическөй организацијас, кодјас блокирујтисны асланыс г л а в а р ј а с мыждана Ікрамов да Ходжасјв пыр антисоветскөй заговор центркөн.

Тајб националистическөй организацијаса вескөддөсјас пысө өтн мыждана Ходжасјв Фајулла петкөдөліс:

„Мі егө ограничывајтчөј советскөй влаоткөд вооружоннөй тыш выль өбмын кадрјасдөс гөтөвөтөмөн, но мнн өнн активнөја дөјствутим СССР-лыс вынөрсө орөдан цөлн.“

(т. 13, ф. л. 66).

Разрушительнөй дөјателност, кыз вичму овмөс жүкөнн, снј-жөд і народнөй овмөс да социалистическөй строительство уна мукөд жүибнјасын нубдисны тајб дөлө куза і мукөд мыжаланајјас.

Мыжалана Гринко петкөдөліс:

„Наркомфин куза подрывнөй уж прөсөдөјтис

основнөй цөл: ослабитны советскөй шшт, ослабитны СССР-лыс финансовдөй вынсө, зугны хөвчөјство да кыпөдны советскөй влаотлөн финансовдөй политиканнөй населөйелыс недовольство, на л о г ј а с ө б н, сберегательнөй к а с с а ј а с ө б н населөйелөс омөла обслужывајтөмөн, уждөн мынтөм задержывајтөмөн да мукөдјасдн недовольство, кодн должен вөдн вөјдөнн советскөй влаотлөн организованнөй паскыд недовольство, да кыкөдны заговоршщкјаслы стороннкјасдөс вербөјүтөм да повстанческөй дөјателностыс паокалөм.“

(т. 9, ф. л. 79).

Мыждана Зеленскй да сыбн Центро сојузын да кооперација сйстеманнөй котыртөм вредительскөй группас зуглисны планирујтөм сөшөм төварјас куза, кыз сахар, выј, колк, махорка да с. в. умышленнөја задержывајтисны өиктө төварјас нубд, быд нөгөн зугисны учот да отчетност, кодн отсалс государственнөй өбм безнаказаннөја раскшщөјтөмлы да таргајтөмлы, поощрајтисны потребительјасдөс өбсчитывајтөм да сылыс гусөдөм.

Центросојузын төварјас учытывајтөм да отчетност куза сыбн лөбөдөм вредительскөй сйстема ылыс сорнитөдн Зеленскй петкөдөліс:

„Ташөм положөйе дьрји гуооомөс коллис безнаказаннөјөн, а честнөј ужално учотлөн сложност вөсна путајтчылыс да регыдөн шөдлис расстраткөд.“ (том 10, ф. л. 56).

Імөнническөй вредительскөй уж төдчана масштабјасын нубдөс сн-жө днн разоблачитөм иностранныј разведкајаслөн агент Рөзенголц.

Активнөй диверсионнөй вредительскөй уж котыртөмкөд өтшөщ заговоршщкјас фашистскөй разведкајас приказ сертн сывтөдөлісны асланыс мөгөн кыпөдны мјан странами бандйско-повстанческөй дөјөчөйе. Краснөй Армйја тылын асланыс повстанческөй анти советскөй бандајаслыс вооружоннөй уокөдчөмсө СССР-лы паныда интервенција заводтөм кад көжлө лөбөдөмөн.

Мыжалана Рыков петкөдөліс:

„Мі сывтнм партијалыс да правительствөліс руководствөсө насильственнөја свөргнөтан туј выль, тајб свөргөчөјесө нубдны кулацкөй восстанйејас котыртан т у ј ө д рөшөтөмөн.“ (том 1, ф. л. 105 оборотнөй).

Следствйебн установитөма, мыј Краснөй Армйја тылын дастысан тајб кулацкө-повстанческөй вооружоннөй выступленйеыс вөдлснн фашистскөй государствөјаслөн планјасыс да расчөтјасны зависимостын, кодјас лөбөдөлісны СССР выль

уокөдчөм, да мыј фашистскөй странајасса генералнөй штабјас сннал сертн право-троцкйстскөй заговоршщкјас і дөстисны асыныс выступленйеннөсө. Фашистскөй разведкајаслөн тајб дйректыва куза мунөмөн заговорса участнкјас чукөртисны бандйско-повстанческөй кадрјас, најбс далнөј Востокин, Севернөй Кавказын да Советскөй Сојузлөн мукөд местөјасын, торјдн, Узбекистанын активнөй вооружоннөй выступленйејас көжлө гөтөвөтөмөн.

Следственнөй материалјасдөн да мыжаланајас Бухаринлөн, Зубаревлөн, Зеленскйлөн да мукөдјаслөн личнөй показанйејасдн установитөма, мы најб нубдисны повстанческөй кадрјасдөс активнөја дөстөм, Советскөй Сојузлыс кыз позө унжык районјас шымырт-

II. Советскөй государствөса дөјателјасдөс Г. М. Кировөс, В. Р. Менжинскйөс, В. В. Кујбышевөс, А. М. Горкйөс вөдөм. В. І. Ленинлы паныд заговор 1918-өд воын

Шпйонаж, вредительство, диверсияјас кулацкөй восстанйејас методјасдөн советскөй стрөй свөргнөтөм выль нафөјтчытөг право-троцкйстскөй заговоршщкјас, кодјас шымыртөмаөө СССР дөрдө злөбадн да ненавөтөдн, вујисны правительствөдөн да ВКП(б) лөн руководелјас выль террористическөй актјас вөчөлөм да гөтөвөтөм выль.

Мыждана Бухарин, кодн признајтис следствйе вылын, мыј террор туј выль „право-троцкйстскөй блок“ сывтис нөшта 1932-өд вөд, петкөдөліс ташөм тор:

„Сн-жө 1932-өд воын Пјатковкөд ачкөмөгөн да сорнитөгөн ме төд мөдн сьоан (Пјатковөан) сыбн Л. Сөдовкөд ачкөмө ылыс да партија да советскөй влаот руководствөліс паныд террорөд вујөм ылыс, Троцкйлыс вескыд дйректыва Сөдовөан полөчөтөм ылыс.

„С о л ж е н сн-жө признајтис, мыј збылысөсө секи мнн і муннм террористјаскөд соглашөчөйе выль, а менам Пјатковкөд сорнн вөдн Троцкйкөд мнјанлыс дөјствйејас, кодјасдөс вескөдөма партија да Советскөй влаот руководствөдөс насильственнөја луткылтөм выль коорөдирөүтөм соглашөчөйе.“ (т. 5, ф. л. 105 обор.)

Та куза примөтөм шубмјас сертн мунөмөн заговоршщкйескөй блок паскөдөс паскыда террористическөй группас котыртөм да ВКП(б) лөн да советскөй правительствөлөн руководелјас выль паныд террористическөй актјас вөчөлөм выль практичөсөја лөсөдөчөм.

Со мыј петкөдөліс таку-за мыждана Рыков:

„Сн-жө кад көжлас мнн сывтнм ннн террор туј

ны злөмөн, сен-жө повстанческөй база максималнөја паскөдан цөлјасын, заговорса руководелјас лөсөдөлісны і нелегалнөја дөјствутыс есеровскөй организацйакөд контакт.

Сн, мыжалана Бухарин петкөдөліс:

„Есерјаскөд итөддас лөсөдөдөм отноөитчө правөјјас организацијалөн кулацкөй восстанйе выль ставка кадколастлы. Сыкөд итөддын, мыј правөјјас мунисны тајб восстанйесө котыртөм выль, кыптис есерјаскөд итөддын коланлун, кодјас (есерјас) імеитлисны өиктын кулацкөй прослајка пын вујјас.

...Личнө ме Семенов пыр лөбөдн итөддө есерјаслөн подполнөй ЦК-көд Парижын есерјаслөн корөдөн сајса ЦК-ыс шленјас пыр сојузын.

(т. 5, ф. л. 90—91).

Следствйебн установитөма, мыј тајб злөбөјескөја вөдөм, кодөс вөчөма 1934-өд вөса дөкабр 1-өд лунө Ленинградскөй троцкйстско-эновјевскөй террористическөй центрөн вөдн нубдөма сн-жө „право-троцкйстскөй блок“ шубөм сертн.

Следствйебн установитөма, мыј тајб злөбөјескөја вөдөмә соучастнкјас пысө өтн ем мыждана Јагода, кодн петкөдөліс ташөм тор:

„Сы ылыс, мыј Г. М. Кировөс вөдөмыс гөтөвөтөсө заговорцентр шубөм сертн, ме төдн вөзвыв Јенукидчөсан. Јенукидчө шөкөтис меным не вөчны препјатствйејас тајб террористическөй актсө котыртөмн, і ме та выль өбгласитчн. Тајб мөгыө ме корн Ленинградыө Запорожедөс, кодлы і сертн индөд, не вөчны препјатствйејас Г. М. Кировлы паныда гөтөвөтчө террористическөй актлы.“ (т. 2, ф. л. 209).

Г. М. Кировөс вөјөмөн

скөй террористическөй дөјателностыс право-троцкйстскөй імөннкјаслөн да заговоршщкјаслөн.

Кызн установитөма следствйебн А. М. Горкй, В. Р. Менжинскй да В. В. Кујбышев уснн террористическөй актјаслөн жертвајасдн, кодн нубдөс „право-троцкйстскөй блоклөн“ өбөдөннөй центр заданйе сертн.

Причинајас ылыс, кодјас кыкисны право-троцкйстскөй заговоршщкјасдөс А. М. Горкйөс, а с л а с чудовишност сертис кывлытөм убиство выль мыждана Јагода петкөдөліс:

„Право-троцкйстскөй организацијалөн өтувја центр дьркад чөж злыс обрабатөјтн Горкйөс да орөдны сн-жө Сталин днн матын сулөлөмыс. Тајб цөлјас выль Горкй дөрдө вөдн индөмаөө К менөвөдөс, Томскйөс да уна мукөдөс. Но реалнөй резултатјас тајб өз сөт. Горкй, вөчөа ногыс уверөен Сталинлы да лөб посө стороннкдн да сылыс лннјасдө дорјөсөн. Право-троцкйстјасдн Сталинскөй руководствө свөргнөтөм да влаот бөстөм ылыс вөпрөсө серјөзнөја сывтөдөм дьра—центр өз вермы не учытывајтнм Горкйлыс странаын ісклөчөтөлнөй влјанйесө, сылыс заграницаын авторитөсө. Горкй-кө кутас өвнн, то сн-жө кыпөдөс мнјанлы паныда прөстөлыс асыс голдөсөд Мн егө вермө тајөс допустннн. Та вөсна өбөдөннөй центр Горкйөс Сталин дорыс торјөднн вермытөмын убөдөйтөмөн вынуждөн вөдн вөчны шубөм Горкйөс лквдирөүтөм ылыс.“ (т. 2, ф. л. 200).

Мыждана Јагода лөн показанйеыс тырвыөд подтөврөдөјтчө і мыждана Рыковөн, кодн тајб вөса Јанвар 10-өд лунө Сојуз а прөкурор дөпрөс вылын петкөдөліс:

„Меным төдөса, мыј Троцкй аслас представителјас пыр контактнөй центрнн быд ногыс өзөтис злөбнөй настроөенйејас Горкй куза. Тајб јөөтөствөннө, вистөвөсө сн-жө, мыј Троцкйлы вөдн бура төдөса, мыј Горкй лыдөдө сн-жө прөхөдөчөвн да авантюристн. Мөдөрбөкөан ставысмы төдөса матыслунис Горкйкөдн Сталин дорө, і сн-жө обстојателствөыс, мыј сн-жө ем не гөбаөемөй политическөй стороннк Сталинлөн, кыпөдөс мнјан организацијалыс сн өднө злөбнөй отноөенйе.“

(т. 1, ф. л. 166 обор.)

Төднө мыжалана Рыков сөдтис:

„1935 воын ме бөвөдөјтн Јенукидчөкөд, кодн вескыда мен вистөліс, мыј блоклөн троцкйстско-эновјевскөй жүкөн настаивајтө Горкйлыс политическөй активностсө бьрөдөбн вылын да тајбс олдөм

ОБВИНТЕЛНОЈ ЗАКЛУЧЕНИЈЕЛОН ПРОДОЛЖЕНИЈЕ

пóртóмын оз сувт не кушóм средствояс во-зын. Тајó сорныс меным лоі гóгóрвоана, мы вер-мас мунны сорні і М. Гор-кіјóс бырòдóмын терро-рístическóй методјас јылыс" (т 1, ф. л. 166 обротнóй—167).

Тајóс-жò подтвердítис і мыждана Бухарин, кодí пет-кòдлís, мыј 1935 во завo-дítóи Томскíј сýлы јуб-рítис" мыј:

"Објединевнóй центрса блокóи троцкíстскóй јукòи сетís предложеније А. М. Гор'кíјлы паныда врждебнóй акт котыр тóм куза, кыз сталíнскóй полíтика дор сулаылы-

ны".

(т. 5, ф. л. 119 обор).

Сенí мыжалана Бухарин пояснитís, мыј сíјó оз íсклу-чајт, мыј сeкí сорныс му-нís бурещ Гор'кíјс фíзическóја вештóм јылыс. Сíјó, мыј сорныс мунís бурещ Гор'кíјс фíзическóја вештóм даысом јылыс, тыдалò мыждана Бессонов по-а-н-и-е-я-с-ы-с, кодí личнò полóчитлís ташòм сама "у-с-т-а-н-о-в-к-а" непосредственò Л. Троцкíјсан, бòржамскòд 1934 вoса јун толыс помын азыслóгòн.

Тајó азыслóгас Л. Троц-кíј кызí петкòдлís мыжда-на Бессонов, висталís мыј— "...Вòлí ескò прòбит-тòм жеманствòдн, мí кò последователнò, а бн-жò ог вужò Сталínòс да сýлы матысса став сoратникјасò фíзическóја бырòдòмò"...— да швís—

"М. Гор'кíј зев матын сулаò Сталín дýнн. Сíјò торја ыжыд рол вор-сò СССР дíнò общест-венно-мíрòвòй демократическóй мненíеын да торòи Рывывав Јевро-пайн смпатíјас завo-у-д-т-ы-н. Гор'кíј паскыоа популярнóй кызí Сталín н матысса друг да партијалыс ге-нералнóй лíнiја нубдыс Интеллигенциа пòвсыс тòртýта мíян стороник-јас тòдчòмын Гор'кíј мíјанíе улын мувòн мí-ян дорыс. Тајó услови-еын ме вòча вывод, мыј Гор'кíјòс колò íдравны. Передатòј меным тајò порученисò П. Јаковле-вса категорическóй фo-р-м-а-и "Гор'кíјòс фíзичес-кóја унчòжитны кòт мыјò сíјò оз сувт".

(т. 11, ф. л. 74—75).

Народлòн враг Л. Троц-кíјлòн тајò фíректíва лóдув вылас "право-троц-кíстскóй блок" í примítис а-сыс чудовíшнòй шудмсò А. М. Горкíјòс вíјòм јылыс. Тајò злодејскòй замыселò непосредственòја олдòм пòртòм вылò мыждана Ја-гòда прíвлекајтís тајò фе-лò куза мыжданајасò: док-тор Л. Г. Левнòс, А. М. Гор'кíјлòн вòвлòм горса врачòс, профессор ф. ф. Плетневòс, А. М. Горкíјлыс секретар—П. П. Круч-ковòс да асыс секретар—П. П. Булановòс.

Мыждана Плетнев, кодí примítис непосредственòй

участíе А. М. Гор'кíјòс, В. В. Кузбýшевòс вíјан фе-лòын, петкòдлís:

"Јагòда меным вíста-лís, мыј ме сýлы должен отсавны странаса òткы-мын полíтическóй ру-ководítелјасòс фíзическó-ја весалòмын. Сíјò вес-кыда меным предложítис воспóлзујтчыны В. В. Кузбýшевòс да А. М. Гор'кíјòс лечítан врач а с л а м полóженíе дèи да òдòдны налыс кулòм сò лечítòмлыс невес-кыд методјас прíменај тòмòн.

Јагòдалыс тајò страш-нò, заданíе сò примítòмòн ме доктор Левинкò òт-лаын лòсòдím А. М. Гор-кíј с да В. В. Кузбýше-вòс вíомлыс план".

(т. 18, ф. л. 72, 73).

Мыждана ас Левин да Плетнев следствíе вылын сетíны подробнóй показавí ејас сý јылыс, кызí најò практíчески вíсны А. М. Гор'кíј с да В. В. Кузбýшевòс.

Кызí устанòвítòма след-ствíеòн, В. В. Кузбýшевòс кулòмсò котыртомын актíвнóй участíе примítис сíјò В. В. Кузбýшевòи секретарыс—мыжалана Ма-ксíмов.

Јагòдалòн вескыд íнòдò сeртí мыжданајас доктор Левинкò да доктор Казако-вòн вòлí сíјò вíома ОГПУ-са председател В. Р. Менжínскíј.

В. Р. Менжínскíјлы ку-лòмлыс вòм òдòдны кол-ланун јылыс мыжалана Јагòдалыс, сыкòд сорнылыс содержавíе сò íзложítòмòн, мыжалана Казаков петкòд-лís.

"Јагòдакòд тајò сор-нí бòрын ме òтлаын Ле-винкòд лòсòдím В. Р. Менжínскíјòс лечítòм-лыс сeщòм метод, кодí збылысò бырòдòс сý-лыс бòрја вынассò да обуславлívítис кулòм-лыс òлòжыкòвòм. Збы-лысòс ташòм вòгон ме да Левин вíим В. Р. Мен-жínскíјòс.

Ме сетí доктор Ле-винлы лóторлыс меòн лò-сòдòм смес, код ас алко-лојаскòд сочетавíеын вайòдíсны мí анлы кол на резултатò, мòднòгòн-кò Менжínскíјòс фактíчес-кóја вíомò".

(т. 19, ф. л. 51 обор).

Тајòс ставнас подтвердítисны мыжданајас Л. Г. Ле-вин да П. П. Буланов.

Мыждана Буланов В. Р. Меджínскíјòс вíом куза петкòдлís:

"Менжínскíјòс фíзичес-кóја бырòдòм Јагòда ду-мајтís важòн. Сíјò не òтчýд мејам прíсутству-тíгòн петкòдлís недовол-ство сíјòн, мыј Менжín-скíј прòдолжајтò овны да занимајтò пост ОГПУ-са руководítеллыс. Сeсса сíјò вескыда вíсталís, мыј колò весавны Мен-жínскíјòс. Котыртыны та-јòс доктор Левинлыр вò-лí сòкыд, сíјòн, мыј Мен-жínскíј Левíòс ез рад-ејт да лечítчыны сý до-рлè ез кòсý. Сек ме вòзú

Јагòдалы "прíстроитны" Менжínскíј дорò кушòм-кò мòд врачòс. Сíјò í вòлí вòчòма да доктор Ле-вин огсòдòн Менжínскíј дíнò "прíстроитсны" док-тор К а з а к о в ò с, кодí í вайòдíс фелòсò помòчыс, мòднòгòн-кò прòстòја вíсталòмòн—òдòдíс Менжínскíјлыс кулòмсò сíјòс не вес-кыда лечítòмòн".

(т. 16, ф. л. 75).

А. М. Гор'кíјòс да В. В. Кузбýшевòс вíомкòд òт-щòщ, мыжданајас Левин да Кручков, мыждана Јагòда вескыд заданíе сeртí аналòгíчòја 1934 воын сíјò вíсны А. М. Горкíјлыс писò—М. А. Пешковòс.

Мыждана Јагòд, сíјòс СССР Пыщкòсса фелòјас куза Народнóй Комíсар должностыс оымítòм бò-рын, примítис сíјò мер-јас СССР Пыщкòсса фелò-јас куза Народнóй Комíсар Н. І. Јежовòс вíом куза. Мыжалана Јагòда аслас показавíејасын сíјò вíсталò причíнајас ò, код ас ышò-дíсны сíјòс форсírујтны террорístическóй акт Н. І. Јежовлы паныд:

"НКВД уж вылыс меò вештòм, менам местаò Јежовлòн локтòм, озна-чајтíсны мíјам заговор-лыс полòдíј провал сíјòн, мыј антíсòветскóй орга-нízацијасса кадрјасòс жүгòдòм кутны оз поч. Јежов корòс ставсò,—коло мынтòд-чыны Јежовыс. Тајò вòлí òтí решеније, кытчò ме локтí да кодòс ме заво-дítí решителнò, а гòтò-вítны". (т. 2, ф. л. 141, 142).

Мыжалана Јагòда да мы-жалана Буланов признај-чòм сeртí, Н. І. Јежов жòртòс вíом вòлí шуома пòрт-ны олдòм отравít мòн, та-јò цел вылò специальò òбò-дòм јабòн.

Мыжалана Јагòда пет-кòдлís:

"Вынужден признајтны, мыј ме лòсòдí тајò прeс-тупленíе сò. Котыртí Је-жовòс вíом кежлò да-тысòм кыз мортòс, кодí опаснóй контрреволюц-ионнóй заговорлы да кодí вермас разоблачитны мí-јанлыс контрреволюц-ионнóй организација". (т. 2, ф. л. 209).

Кыз òнí тыдовтчís тајò чудовíшнòй преступленí-еын ез вòв случайностòн нí троцкíстјаслы, нí вескыд-вывсајаслы.

Следствíе дèи устанòвítò-ма, мыј 1918-òд воын нын, не-посредственò Октòбрскòй революција бòрын, Брeст-скòй мíр заклучítíгòн Бухар-ин, да сýлòн группыс сíјò шу-сана "левòј" коммунистјас да Троцкíј сíјò групп-кòд òтщòщ "левòј" есерјас-кòд котыртíсны заговор В. І. Ленинлы, кызí совет-скòй правítелствòса глава-лы паныд.

Бухарин да мукòд заговор-шшкíас, кызí тајò тыдалò следствíе материалјасыс, íмeтíсны асланыс целын ордòны Брeстскòй мíр, путкылтны советскòй при-

вítелство, арестујтны да вíны В. І. Ленинòс, І. В. Сталínòс да Ја. М. Свер-ловòс да формíрујтны выл правítелство бухарíнецјас-сыс, код ас сeкí маскíрујт-чòм радí ным вылísны а-снысò "левòј" коммунистјас-òн, троцкíстјасыс да "ле-вòј" есерјасыс.

"Левòј" есерјас партија-са централнóй комítетын вòвлòм шлен В. А. Карелín есерјаслòн да бухарíнец-јаслòн 1918 вoса заговор-шшчическòй фeјателност јы-лыс сетís ташòм показавí-е.

— "Левинòн, Сталínòн да Свердловòн јурнуòд-ан Сòвет кò правítель-ствòлы паныда тышын "левòј" коммунистјаскòд окончателнòй соглòшени-е мíјанòн вòлí вòчòма коммунистическòй парти-ја VII сeзд бòрын.

"Левòј" коммунистјас-кòд оорнítчòмјас "ле-вòј" есерјас ЦК пору-ченије сeртí нубдíсны Камков, Прошјан да ме"

(т. 44, ф. л. 86).

"Бухаринлòн предло-женíе вòлí не—сувтны правítелство арестујтòм вылын, а нубдны совет-скòй властлыс руководи-телјасòс фíзическóја бырò-дòм, да медвоз Ленинòс да Сталínòс".

(т. 44, ф. л. 38).

Тајòс-жò подтвердítисны мукòдјас, код јасòс допро-òтòма тајò фелò куза кызí свíдítелјасòс.

Тајò вoса феврал 19-òд лулò СССР-са Прокура-тураын свíдítелјас пыщкò допросítòм "левòј" ком-мунистјас группын вòвлòм руководítелјас да актíвнóй участникјас В. Н. Яковле-ва, В. В. Огинскíј да В. Н. Манцев ставнас подтверд-тíсны 1918 òд вoса загов-р-лыс емлун, кодòс вòлí котыр-тòма Бухарин íнiциатíваò В. І. Ленинлы, кыз советскòй правítелствò са главалы паныд, "левòј" комму-нистјас да "левòј" есерјас блокòн.

В. В. Огинскíј петкòд-лís:

"левòј" есерјаслòн блок јылыс мем лоí тòд са Яковлевасан, а сeсса Бухаринсан. Мем сíјò-жò насан вòлí тòдса, мыј 1918 вoса мартын лòбò апрелын Бухарин высту-пítис Москòвскòй об-ластíнòй буро вылын Ле-винòс, Сталínòс да Свер-ловòс арестујтны пред-ложенијеòн. Тајòн Буха-рин пасíс, мыј сíјò сетòс сeщòм вíчòдласò, мыј правítелствоòс аресту-тòм бòртí колò лоны Ле-винòс, Сталínòс да Свер-дловòс бырòдны фíзическóја".

(т. 44, ф. л. 88 обор).

Левинлы паныда 1918 во-са заговорын Л. Троцкíј рол јылыс мыждана Буха-рин петкòдлís:

"Тајò кадн вылыс чужíс переворотлòн íде-ја да Ленинòс, Сталínòс да Свердловòс аресту-тан íдеја, кыз партијòй

да советскòй руковод-ство опредeлајтýс фíгу-рајасòс тајò к а д ы н Троцкíј íнiциатíва сeртí, код ты "левòј" есерјаслòн предложеније с лоí тòд-са, буракò, кыз ме пред-полагајта, П. Јаковван".

(т. 5, ф. л. 124).

Онíја кадò следствíе располагајтò венны вер-мыгòм данòбјасòн сý јы-лыс, мыј 1918 вoса август 30-òд лунын есеровскòй тер-рорístка Ф. Капланòн В. І. Ленин олдòм вылò злоде-ј-скòй покушеније лоис "ле-вòј" коммунистјаслыс, Н. І. Бухарин јурнуòдòм улын да најò соошшчкíаслыс— "левòј" да правòй есерјас-лыс, мыжалана Бухарин вòзмòстчòм сeртí, преступ-нò, мòвпјас олдòм пòртòм-лòн вескыд резултатòн.

допрос вылын В. А. Ка-релín петкòдлís:

"Ме должен сíјò-жò признатны меòса сòкыд преступленíе — "левòј" есерјаслòн да "левòј" ком-мунистјаслòн Ленин вылò покушеније котыртомын участвуòм.

20 во зeбсывлís совет-скòй народыс тајò фак-тыс. Вòлí зeбòма, мыј мí есерјаскòд òтщòщ Буха-рин наставајтòмòн зýлím вíны Ленинòс. Правòй есерјаслòн процесс ез ердòд тајò преступле-нијелыс подлíннòй об-становкòс да ез ердòд сын "левòј" есерјаслыс да "левòј" коммунистјас-лыс ролòс.

Јулскòй мјатеж бòрын "левòј" есерјаслòн ЦК примítис шудòм советскòй првítелствòкòд тышын террорístическòй метод-јасòс вужòм јылыс.

Колò тòдчòдны, мыј Про-шјан í мјатеж бòрын азыслòвлís Бухарин-кòд, кодí вескыда сýвоз-ын сувòдís вопрос Ленинòс фíзическòја бы-рòдòм јылыс. Стòчжыкò, Ленинлы паныда терро-рístическòй акт јылыс вопрос Бухаринòн вòлí кы пò дò м а 1918 вoса јул мò д ж ы н-јын. Та јылыс мíјанлы, "левòј" есерјас ЦК-са шленјаслы вíсталís Прош-јан. "Левòј" коммунист-јаслòн ташòм требованí-еын ворсís асыс рол, Ленинлы паныда терро-рístическòй акт òдòдòм-ын, кодòс вòлí вòчòма п р а в ò й есерјаслòн ЦК-òн". (т. 44, ф. л. 86—87).

Тајòс-жò подтвердítис та-вога феврал 19 лунса доп-рос вылын І. В. В. Огинскíј, кодí петкòдлís ташòм тор: "1918 во помын Стуков, кодí Бухаринкòд òтлаын вòлí јítчòма есерјаскòд, меным вíсталís, мыј Ленинòс лыјòм, кодòс вòчòма правòй есерка Капланòн, вòлí вòчòма не сòмын правòй есерјас руководство шòктòм сeртí, нò í лòí резултат сíјò меропíја-тíејаслòн, код асòс аслас кадò íндывлísны "левòј"

(Помыс 4-òд лýстòкòс)

ОБВИНТЕЛНӖ ЗАКЛУЧЕНІЈЕЛӖН ПОМ

коммунистяс есерјаскӖд блыкын да кодјасӖ вӖлі вескӖдӖма ЛенинӖс, СталинӖс да СвердловӖс физическӖја б ы р Ӗ д Ӗ м куза.

ССР Союзса прокуратураын свѣдѣтелјас В. В. Осинскіј, В. Н. Яковлева, В. Н. Манцев, В. А. Карелін да Б. С. Камков мыждана БухаринкӖд очнӖј ставкајас вылын тырвыјӖ подтвердѣтисны асыныс показаніејасӖ, кодјасӖс изложѣтӖма вылынжык. ТајӖ улӣкјас сѣкыдлун улын мыжалана Бухарин вѣсталис уна преступнӖј

фактјас да петкӖдтис: „Ме должен признайти, мы, миѣн вӖлі непосредственнӖј контакт „левӖј“ есерјаскӖд, кодѣ базирјултчылис советскӖј правѣтелствоӖс да сылыс журнудыјасӖ ЛенинӖс, СталинӖс да СвердловӖс насѣственнӖја нуткылтан платформа вылын. ЛенинӖс, СталинӖс да СвердловӖс арестујтӖмӖн да „левӖј“ коммунистјасыс „левӖј“ есерјасыс вылт правѣтелство лӖсӖдӖм Ӗн.“ (т. 5, ч. л. 122 оборот).

- Абрамовіч, ч у ж л Ӗ м а 1890-Ӗд воын;
- 11) Бессонов Сергеј Алексеевич, чужлӖма 1892-Ӗд воын;
- 12) Ікрамов Акмал, чужлӖма 1898-Ӗд воын;
- 13) Ходжаев Фајзулла, чужлӖма 1896-Ӗд воын;
- 14) Шаранговіч Василіј Ф о м і ч, чужлӖма 1897-Ӗд воын;
- 15) Зубарев Прокопій Тимофеевич, чужлӖма 1886-Ӗд воын;
- 16) Буланов Павел Петрович, чужлӖма 1895-Ӗд воын;
- 17) Левін Лев Григоревич, чужлӖма 1870-Ӗд воын;
- 18) Плетнев Фмітріј Фмітріевич чужлӖма 1872-Ӗд воын;
- 19) Казаков, Ігнатіј Нѣколаевич чужлӖма 1891-Ӗд воын;
- 20) Максимов-Фиковскіј Веніамін Адамовіч (Абрамовіч) чужлӖма 1900-Ӗд воын;
- 21) Кр'учков Петр Петрович, чужлӖма 1889-Ӗд воын,— сынын, мыј антѣсоветскӖј заговорса актѣвнӖј участнѣкјасӖн вӖлӖмӖн, вӖчѣсны зев Ӗ Ӗ к ы д г о с у д а р с т в е н н Ӗ ј прѣступленіејас, кодјасӖс индӖма обвиненіе формула 1—5 пунктјасын, да кодјас прѣдусматрѣвајсчӖны

58—1 а, 58—2, 58—7, 58—9 да 58—1 1 РСФСР УК статјасын, а мыжданајас ІванӖв, Зеленскіј да Зубарев таыс кынчѣ вӖчѣсны преступленіејас, кодјасӖс прѣдусматрѣтӖма 58—13 РСФСР УК статын.

Вылын индӖм став торјас вӖснаыс индӖм став мыжданајасыс подлѣжитӖны СССР ВерховнӖј Суд ВојеннӖј Коллѣгѣјалы судѣтӖм вылӖ.

В. Н. Осинскіј, В. Н. Яковлева, В. Н. Манцев, В. А. Карелін, Б. С. Камков, І. Н. Стуков, Је. В. Артеменко, І. В. Запорожец, І. М. Саволајнен, Г. І. Семенов да С. Б. Членов куза делӖјас торјӖдӖма торја производствӖ.

доктор А. І. Виноградов куза делӖ сылӖн кулӖм вӖсна производствӖн дугӖдны

А. С. Јенукидѣ куза делӖ видлалома СССР ВерховнӖј Суд ВојеннӖј Коллѣгѣјан 1937-Ӗд воца декабр 15-Ӗд лунӖ.

ТајӖ обвинителнӖј заклученіе составѣтӖма Москва карын 1938-Ӗд воца февраль 23-Ӗд лунӖ.

ССР Союзса прокурор—
А. Вышинскіј.

ОбвиненіјелӖн формула

Следствіе лыдӖӖ ус-тановѣтӖмӖн, мыј:

1. 1932—33-Ӗд војасын СССР дорӖ враждебнӖј иностранныј государстволӖн разведкајас заданіе сертѣ тајӖ делӖ кузаыс мыжданајасӖн вӖлі лӖсӖдӖма „право-троцкѣстскӖј блок“ нѣм улын заговоршчѣскӖј группа, кодѣ сувтӖдѣс асјас целӖн иностранныј государствојаслы пӖлза вылӖ шпѣонаж, вредѣтелство, дѣверсіјас, террор, СССР-лыс војеннӖј вынјӖр орӖдӖм, тајӖ государствојаслыс СССР вылӖ војнаӖн уккӖдчӖмын провокаціја, СССР-лыс пораженіе, СССР-Ӗс жукаӖм да сы дорыс вылы индӖм иностранныј государствојаслы пӖлза вылӖ УкраинаӖс, БелоруссіјаӖс, СреднѣАзіатскӖј республикајасӖс, ГрузіјаӖс, АрменіјаӖс, АзербайджанӖс да дальнѣј Востокуыс ПриморјеӖс, торјӖдӖм, медбӖрын, СССР-ын сущѣствуйтѣ социалистѣскӖј общѣственнӖј да государствѣннӖј стрӖј путкылтӖм да СССР-ын капѣталѣзм да буржуазіјалыс власт восстанѣтӖм.

2. „Право-троцкѣстскӖј блок“ пырѣс Ӗткымын иностранныј государстволӖн сношеніејӖ на јӖ боксаӖн вооружоннӖј ӖтсӖг бостан целјасын, медым пӖртны олӖмӖ асыныс преступнӖј замыселјасӖ.

3. „Право-троцкѣстскӖј блок“ дугдывтӖг занѣмајтѣс тајӖ государстволӖн пӖлза вылӖ шпѣонажӖн, иностранныј разведкајасӖс важнѣјшӖј государствѣннӖј секретнӖј свѣденіејасӖн снабжајтӖмӖн.

4. „Право-троцкѣстскӖј блок“ дугдывтӖг нуӖдѣс вредѣтелскӖј да

дѣверсіоннӖј актјас социалистѣскӖј строѣтелство уна сѣкас јукӖнјасын (промышленностын, вѣзму овмӖсын, кӖрттуј транспорт вылын, финансјас, коммунальнӖј овмӖс јукӖнын да с. в.

5. „Право-троцкѣстскӖј блок“ котыртѣс вел уна террорѣстѣскӖј акт ВКП(б)-са да советскӖј правѣтелствоса руководѣтелјаслы паныд да пӖртѣс олӖмӖ террорѣстѣскӖј актјас С. М. Кировы, В. Р. Менжинскіјлы, В. В. Кужышевлы, А. М. Гор'кѣјлы паныд.

Став мыжданајасыс сѣжӖ улѣчајтӖчы, кычѣ свѣдѣтелјаслӖн показаніејасӖн, сѣзі і делӖын імејтчыс документнӖј даннӖјјасӖн да вѣщѣственнӖј доказатѣлствојасӖн да тырвыјӖ прѣзнајтѣсны асысӖ мыжаӖн налы прѣдјавѣтӖм мыжјасын.

- ИзложѣтӖм подув вылын мыждысӖсны:
- 1) Бухарин Нѣколај Івановіч, чужлӖма 1888 Ӗд воын;
 - 2) Рыков Алексѣј Івановіч, чужлӖма 1881-Ӗд воын;
 - 3) Јагода Генріх Григоревич, чужлӖма 1891-Ӗд воын;
 - 4) Крестинскіј Нѣколај Нѣколаевич, чужлӖма 1883-Ӗд воын;
 - 5) Раковскіј Хрѣстіан Георгіевич, чужлӖма 1873-Ӗд воын;
 - 6) Роценгольц Аркадіј Павлович, чужлӖма 1889-Ӗд воын;
 - 7) Іванов Владімір Івановіч, чужлӖма 1893-Ӗд воын;
 - 8) Чернов Міхаіл Александровіч, чужлӖма 1891-Ӗд воын;
 - 9) Гринко Григоріј Федоровіч, чужлӖма 1890-Ӗд воын;
 - 10) Зеленскіј Ісак

БырӖдны бешеннӖј понјасӖс!

КонтрреволюционнӖј, право-троцкѣстскӖј блок“ вылын судѣбнӖј процесс матеріалјасӖн тӖдмасӖм бӖрын Ічетдѣса учѣтелјаслӖн, фетдомса ужалысјаслӖн да велӖдчысјаслӖн коллектѣв асланыс прѣмѣтӖм резолюціянн гѣжӖны:

„ПӖса чолӖмалам мѣянлыс славнӖј советскӖј разведкаӖс да сылӖн вескӖдлыс с т а л ѣ н с к Ӗ ј н а р к о м Н. І. Јежов ЈортӖс, кодјас ерӖдѣсны ізменнѣкјаслыс, морт высјаслыс, террорѣстјаслыс чудовѣшнӖј злодејаніејасӖс. Мѣ гребутам пролетарскӖј правосудѣлыс — весавны најӖс мѣян прекраснӖј советскӖј му вылыс, лылыны ӖтѣтӖг став фашистскӖј подлӖј гафнајасӖс.

Мѣ кутам велӖдчыны, кыпӖдны асыным политѣскӖј тӖдӖмлуннымӖс, кычѣ велӖдѣс великӖј Ленин, кычѣ велӖдӖ мѣян дӖна вождѣ великӖј Сталин.

Мѣ нӖшта топыдчыка котыртчам Ленин—Сталин партија гӖгӖр да сылӖн

дӖна вождѣ Сталин Јорт гӖгӖр!

БырӖдны став фашистскӖј дурмӖм понјасӖс!

ОБЪЯВЛЕНИЕ
Печорское Управление Речного Пароходства производит набор на курсы мастеров перегружателей, сроком обучения 2 месяца (триста часов), в затове Шельяюр.
Начало занятия с 15 марта с.г. На курсы принимаются лица имеющие образование не ниже 5 классов НСШ и не моложе 18 лет.
За время обучения уплачиваются отчисления в зависимости от успеваемости до 175 рублей в месяц, а работающим в пароходстве на этой должности оплачивается оклад от 75 до 140 проп. по успеваемости.
Для поступления требуются следующие документы:
1. Паспорт (предъявляется лично)
2. Справка об образовании.
3. Справка о состоянии здоровья.
4. Автобиография, заверенная учреждением и соворганами.
Заявление написать по адресу: Затон Шельяюр, зав. курсами тов. Батманову.
Заявления без документов рассматриваться не будут.
О подробностях справиться в Затонуправлении Турпечорское. Печорское пароходство.

Смерт фашисткӖј своралы!

Савајас сѣктсвѣтувса „Гранат“ колхозса колхознѣкјас асланыс собраније вылын тӖдмасѣсны контрреволюционнӖј „право-троцкѣстскӖј блок“ вылын судѣбнӖј процесс мундм јылыс.

Колхознѣкјас ӖтсӖгласӖн прѣмѣтисны резолюціја, кӖнѣ гѣжӖны: „Мѣ ставным Ӗтвылыс корам СССР-са ВерховнӖј Суд ВојеннӖј Коллѣгѣјалыс—судѣтны меѣса чорыд мераӖн—лылыны ӖтѣтӖг фашистскӖј гафнајасӖс БухаринӖс, РыковӖс, ЈагодаӖс, ІвановӖс, ГринкоӖс да налыс став прѣспешнѣкјасӖс.

Мѣ нӖшта вылӖ кыпӖдам бѣѣтелностнымӖс да мӖдам тышкасны став врагјаскӖд, меѣ нӖштѣ гафна оз кол советскӖј шуда му вылӖ.

Мѣ нӖшта бура кутам ужавны вӖрлѣдмын да мукӖд ужјас вылын.

Смерт фашистскӖј своралы!

Меѣ оласны славнӖј наркомвнуѣелецјас да нӖлӖн сталинскӖј нарком Н. І. Јежов Јорт!

Меѣ олас мѣян коммунистѣскӖј партија да дӖна Сталин Јорт!“

Отв. редактор пыдѣ
—Н. ГРАЗНЫХ

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Деспромхоу требуются на погонную работу обезьяны и лисьяны. Оплата 120-150 рублей в месяц и выдается обмундирование. Заявления подвѣать в деспромхоз. Деспромхоз

ТРЕБУЕТСЯ Заготконторо Троицко Печорского РПС статистик. Уплата по соглашѣннѣю. Жѣлюшчыс обратѣтѣс кдѣлекціянн заготконторы (помѣщеннѣ райсѣтѣс).
З. К. РПС.

УСТАНОВЛЕННОЕ в сбергѣтѣльнѣј кассѣ время работы с 11 часов утра до 5 часов вечера и передѣшка вѣходнѣго дѣя с воскресѣнья на понедѣльнѣю; судѣ по годлѣвой практѣческой работѣ сбергѣтѣльнѣј кассѣ положѣтѣльных результатов не дала.

В дѣлах увѣяки взаимѣотнѣшѣннѣј работы сбергѣтѣльнѣј кассѣ с другѣми учрѣдѣденіянн и организациянн, на основѣннѣ прѣказа управленія ГТСК и ГК от 9 фѣвралѣ сѣго года № 18, время занѣтѣй и вѣходнѣго дѣя в районнѣј сбергѣтѣльнѣј кассѣ, а такжѣ и выѣвѣмх сбергѣтѣльнѣх кассѣх устанавлѣвается вообщѣ установлѣнное закондѣтѣльнѣм время порядку со всеми другѣми учрѣдѣденіянн и организациянн, тѣс с 9 часов утра до 3-х часов вечера и вѣходнѣй дѣнь воскресѣнья. Олѣм сообщѣтѣся дѣя свѣденія всех учрѣдѣденнѣј, организациј и граждѣн районѣ.

Р. Искеркасса
Чергдов.